1854. № 79.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 3 OCTOBER.

De middelprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 29 September 1854 te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.75.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 280.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 280.00.

Leeuwarden, den 30 September 1854.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 25 September jl., ter kennis der ingezetenen:

1. dat, wederom, van den 23sten tot en met den 29 September, 20 gevallen van besmettelijke longziekte in de provincie zijn voorgekomen, als in de gemeenten: Baarderadeel 1, het Bildt 1, Kollumerland en Nieuwkruisland 1, Menaldumadeel 1, Utingeradeel 5, Wonseradeel 2, Wijmbritseradeel 8 en IJlst 1, terwijl zich nog volgens later ontvangen berigt van den 16 tot en met den 22 September jl. 1 geval heeft voorgedaan in de gemeente Menaldumadeel, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2582;
2. dat gedurende hetzelfde tijdvak de longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Theunis L. Brouwer, te Oldeboorn; Marten Doekeles IJntema, te Witmarsum; Uiltje Pieters Hettinga, te Heeg; Jan Harings Nauta, te Jutrijp; Meindert Rientjes de Boer, te Wolsum en Pieter Jans Buitenhof, te IJlst, en nog van den 16 tot en met den 22 September jl. onder de runderen van den veehouder Sjerp Hessels Tacoma, te Baard, loopende in een land onder Boxum, en gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Jan Meintes Kingma, te Deinum; Willem Kornelis van der Meer, te Dronrijp; Age Hilles Braak, te Grouw; Klaas Jans Wiersma, te Hennaard; Meindert Pieter Meindertsma, te Niawier; Harmen Aans Woudsma, te Jislum; Abert Martens Vissia, te Boornbergum; Jan Hantjes Hiemstra, te Hindeloopen; Lolle Jans van der Meulen (1ste gedeelte) en Frans Jans Postma, beide te Bolsward; Tjitske Rintjes Keegstra, te Niawier, en Oebele Minzes Vries, te Kooten.

Leeuwarden, den 2 October 1854.
De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN **WETHOUDERS** van *Leeuwarden*, brengen bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat de jaarlijksche visitatiën, nopens den herijk der Maten en Gewigten, eerstdaags bij de Ingezetenen zullen plaats hebben; dat alzoo een iegelijk wordt gewaarschuwd, om zijne Maten en Gewigten *nog eens na te zien* en die stukken, op welke de jaarletter **K** niet gevonden wordt, daartoe alsnog aan de Arrondissements-IJkers te doen toekomen, waartoe aan de belanghebbenden, de gelegenheid wordt gegeven, *van heden af tot Zaturdag den 7 October e. k. telken voormiddag.*

Burgemeester en Wethouders doen deze waarschuwing met te meer aandrang, omdat niettegenstaande zulks jaarlijks geschiedt, de ondervinding heeft geleerd, dat er steeds nog een aantal processen-verbaal, tegen nalatigen te dezen, moeten worden opgemaakt, welke vervolgingen, met kleine oplettendheid, kunnen worden voorkomen.

Leeuwarden, den 30 September 1854.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
bij afwezigheid van den Burgemeester,
E. BLOEMBERGEN, *Wethouder*.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

LONDEN, 30 September.

Een buitengewoon nommer der *London Gazette* van heden, behelst eene dépêche van Sir Stradford de Redcliffe, uit Konstantinopel van 23 September, inhoudende: Het geretrancheerde kamp der Russen van 50,000 man, met talrijke artillerie en kavallerie aan de Alma, is den 20sten door de bondgenooten aangegrepen; na twee en een half uren strijdens werd het kamp met de bajonet ingenomen. De bondgenooten telden 2800 man aan dooden of gekwetsten; de Russen moesten den vollen aftogt aannemen. De regering waarschuwt tegen het verspreiden van overdreven of onware berigten. De *Observer* en andere bladen melden heden avond, dat in het kamp bij Boulogne de stellige tijding is ontvangen van de inname van Sebastopol, hetwelk van de land- en zeezijde gelijktijdig was aangetast, en dat de Russische vloot door de Russen zelven was verbrand.

Uit Weenen wordt echter berigt, dat *de Lloyd* verzekert, dat bij het Turksche gezantschap aldaar, eene dépêche is ontvangen, meldende, dat Sebastopol met al het materieel, met de vloot en met het garnizoen, zich aan de geallieerden hebben overgegeven. *(Hbl.)*

— Het oorlogschip *Miranda* is te Sheerness teruggekomen, na drie maanden in de IJszee en in de Witte zee dienst gedaan te hebben, het brengt nadere berigten omtrent de in die wateren voorgevallen krijgsoperatiën, waarvan noch slechts weinig bekend geworden was.

„Tachtig dagen — zegt de *Globe* — is de *Miranda* in de noordelijkste wateren van Europeesch Rusland geweest; in dien tijd heeft zij acht en veertig malen voor anker gelegen; en onder weg zijnde of voor anker liggende, heeft zij 375 schepen van meerdere of mindere grootte aangehouden. Slechts drie van die schepen zijn genomen, en vervolgens ten voordeele van de bemanning der *Miranda* goede prijs verklaard; zij zijn op weg naar Engeland, geladen met meel, visch en olie. Maar het voornaamste wapenfeit der *Miranda* was de verwoesting van Kola, de hoofdstad van Russisch Lapland, eene plaats die vroeger algemeen geacht werd buiten het bereik van oorlogschepen te liggen. In 1809 kwamen twee Engelsche kanonneerbooten in hare nabijheid om twee Russische schepen te vernielen, doch zij deden geen regtstreekschen aanval op de stad. Thans is zij door den kapitein Lyons aangevallen en van de lijst der hoofdsteden geschrapt. Hij moest op eene moeijelijk te bevaren rivier eenen afstand afleggen van 30 Engelsche mijlen, waarvan eene vijf mijlen lange streek op de kaart als onbevaarbaar gemerkt staat; de rivier is op sommige punten zoo naauw dat zij naauwelijks toelaat het schip te wenden; en er gaat een stroom van zeven knoopen in een uur. Ofschoon niet met zekerheid wetende, hoe sterk de vijand was, besloot hij zijn vaartuig dwars voor het in batterij gestelde geschut des vijands te leggen; en het waagstuk gelukte. De stad werd opgeëischt; de gouverneur antwoordde afwijzend; hij plaatste de manschappen aan het geschut; elke toren, elk gebouw werd met schietgaten voorzien en met militairen bezet. De *Miranda*, hoewel binnen een geweerschot afstands liggende, stond het vuur van bommen en gloeijende kogels door; en binnen een uur tijds had zij de batterijen der Russen in puin gelegd en hunne stad in vlam gezet. Een enkele toren van de versterkte domkerk staat alleen nog overeind, om de plek aan te wijzen alwaar Kola gelegen heeft.

„Dit wapenfeit had den 23 Augustus jl. plaats. Den vorigen dag was de stuurman der *Miranda* in eene sloep tot Kola opgevaren, en het was hem gelukt eene voor grooter schepen bevaarbare geul te vinden en met boeijen aan te duiden. Nadat het vuur van het Russische geschut tot zwijgen gebragt was, gingen Engelsche mariniers aan wal; zij begonnen met de magazijnen en gebouwen van het gouvernement te vernielen; en den 24sten was de gansche stad verwoest. Het was een verschrikkelijk tooneel, zegt een ooggetuige; de gebouwen, magazijnen, kerk en klooster, alles stond in vlam; de zeven zware kerkklokken vielen achtereenvolgens van de doorgebrande balken, met een gebom als of zij met haar laatste gelui eene uitvaart aankondigen wilden.

HAMBURG, 29 September.

Met de *Basilisk* is te Dantzig het berigt ontvangen, dat de vloot der geallieerden den 26 dezer zich bij Nargen (een eiland bij Reval) bevond en dat op den 23sten de admiraal Napier Sweaborg verkende. Aan de Engelsche schepen Neptune, St. George, Monarch en Prince Regent was bevel gegeven om naar Engeland terug te keeren.

'S GRAVENHAGE, 30 September.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal, na in hare afdeelingen onderzocht te hebben de staatsbegrooting voor de dienst van 1855, gedurende veertien dagen uiteengaan. Eerst na hare terugkomst zal zij zich bezig houden met het in overweging nemen van de gewigtige wets-ontwerpen, die haar zijn aangeboden (ministeriële verantwoordelijkheid, onderwijs en regt van vereeniging en vergadering).

— Het bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp van wet op het lager en middelbaar onderwijs luidt als volgt:

Art 1. Het lager en het middelbaar onderwijs strekken tot algemeene ontwikkeling en vorming. Het lager onderwijs omvat het lezen, schrijven, rekenen, de Nederlandsche taal, de beginselen der aardrijkskunde, der geschiedenis en der natuurkunde, het zingen, de vormleer en het regtlijnig teekenen. Het middelbaar onderwijs omvat de zelfde vakken als het lager, doch verder voortgezet, en daarenboven de beginselen der stel- en meetkunde en der levende talen, benevens de gymnastiek.

Art. 2. Het lager en het middelbaar onderwijs worden gegeven in scholen en in de woningen der ingezetenen. Het eerste is school- het laatste huisonderwijs.

Art. 3. De scholen worden onderscheiden in openbare en in bijzondere. De scholen van overheidswege opgerigt en onderhouden zijn openbare, alle overige zijn bijzondere scholen.

Art. 4. De openbare scholen zijn ingerigt voor kinderen van verschillende godsdienstige gezindheden. De onderwijzers in deze scholen onthouden zich van iets te onderwijzen, te doen of toe te laten, kwetsend voor de godsdienstige begrippen van eenigerlei gezindheid. Het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkelijke genootschappen. Hiertoe zijn de gebouwen voor het openbaar lager en middelbaar onderwijs, buiten de schooluren, voor de leerlingen der school beschikbaar. Waar de plaatselijke omstandigheden het toelaten, mogen afzonderlijke openbare scholen worden ingerigt voor kinderen van de zelfde gezindheid.

Art. 5. In elke gemeente boven de 500 zielen wordt lager onderwijs gegeven in een voldoend getal openbare scholen. De Gemeenteraad bepaalt het getal, onder goedkeuring van Ged. Staten. Deze bevelen vermeerdering, zoo zij het getal, in verhouding tot de bevolking en behoefte der gemeente, ongenoegzaam achten. Indien het getal dan nog aan het schooltoezigt ongenoegzaam voorkomt, kan vermeerdering door Ons worden bevolen. Gemeenten beneden de 500 zielen vereenigen zich onderling tot het oprigten van openbare scholen voor lager onderwijs, of verstaan zich dienaangaande met eene naburige gemeente. Het staat vrij bij het lager onderwijs in de daarvoor bestemde scholen in meerderen of minderen omvang middelbaar onderwijs te doen geven, alsmede afzonderlijke scholen voor middelbaar onderwijs op te rigten.

Art. 6. Elke gemeente voorziet in al de kosten van haar openbaar lager en middelbaar onderwijs. Hiertoe kan een schoolgeld geheven worden, door den Gemeenteraad, met inachtneming van artt. 232—236 en 254 der Gemeentewet, vast te stellen en overeenkomstig artt. 257—262 dier wet in te vorderen. Bedeelden en zij, die, schoon niet bedeeld, onvermogend zijn schoolgeld te betalen genieten kosteloos lager onderwijs.

Art. 7. Indien eene gemeente door Ons, na Ged. Staten te hebben gehoord, verklaard wordt onvermogend te zijn al de kosten van haar openbaar onderwijs te dragen, wordt in hetgeen hare krachten te boven gaat door de Provincie en het Rijk, elk voor de helft, voorzien.

Art. 8. Tot het geven van lager of middelbaar onderwijs in de openbare scholen wordt vereischt het bezit: *a.* van eene acte van algemeene toelating; *b.* van een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, na behoorlijk onderzoek afgegeven door den schoolopziener der gemeente, waar de bezitter het laatst heeft gewoond.

Art. 9. De onderwijzers bij de openbare scholen worden benoemd, geschorst en ontslagen door den Gemeenteraad. Schorsing en ontslag geschieden niet dan na goedkeuring van den schoolopziener, ontslag op eigen verzoek uitgezonderd. Is schorsing of ontslag naar inzien der plaatselijke school-commissie of van den schoolopziener noodig, en de Gemeenteraad nalatig of weigerachtig daartoe over te gaan, dan kan dit door Ons geschieden. Ontslag ter zake van een ergerlijk levensgedrag heeft het vervallen der acte van algemeene toelating ten gevolge.

Art. 10. Onder de benaming „onderwijzer" verstaat deze wet zoo mannelijke als vrouwelijke.

Art. 11. Tot het geven van lager of middelbaar onderwijs in bijzondere scholen of in de woningen der ingezetenen wordt vereischt het bezit: *a.* eener acte van algemeene toelating; *b.* van gelijk getuigschrift van goed zedelijk gedrag als bij art. 8, lit. *b.* is vermeld; *c.* van een bewijs dat beide deze stukken door Burgemeester en Wethouders der gemeente, waar het onderwijs zal gegeven worden, zijn gezien en in orde bevonden. Het bezit der stukken is geen vereischte voor hen, die slechts aan kinderen van één gezin lager of middelbaar onderwijs geven.

Art. 12. De acte van algemeene toelating wordt verkregen door het afleggen van een kosteloos examen voor eene commissie, jaarlijks door Ons te benoemen, en zoo veel mogelijk zamen te stellen uit school-opzieners.

Art. 13. De acten van algemeene toelating gelden voor het geheele Rijk. Zij vermelden den aard en den omvang van het onderwijs, dat de bezitter gerigtig is te geven. De acten van algemeene toelating, waarvan gedurende de laatste zes jaren geen gebruik is gemaakt, zijn vervallen. De acten van hen, die onderwijs geven in bijzondere scholen of in de woningen der ingezetenen, en zich aan een ergerlijk levensgedrag schuldig maken, kunnen op voordragt van Burgemeester en Wethouders of van het schooltoezigt, door Ons vervallen worden verklaard.

Art. 14. De bevoegdheid tot het geven van lager of middelbaar onderwijs vervalt voor hem, die bij eindvonnis is veroordeeld: *a.* wegens misdaad; *b.* wegens diefstal, opligting, misbruik van vertrouwen of aantasting der zeden.

Art. 15. Die, zonder daartoe geregtigd te zijn, lager of middelbaar onderwijs geeft, wordt voor de eerste maal gestraft met eene boete van *f* 50; voor de tweede maal met eene van *f* 100 en gevangenisstraf van veertien dagen, te zamen of afzonderlijk; en vervolgens telkens met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar. Op hem, die buiten de grenzen zijner acte onderwijs geeft, is de helft dezer straffen van toepassing. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hen, die uitsluitend onderwijs geven in zingen, teekenen en gymnastiek.

Art. 16. Het toezigt der overheid op het lager en middelbaar onderwijs wordt uitgeoefend door: *a.* een inspecteur; *b.* schoolopzieners; *c.* plaatselijke schoolcommissiën.

Art. 17. De inspecteur en de school-opzieners worden door Ons benoemd. Zij genieten uit 's Rijks kas eene jaarwedde en vergoeding voor reis- en verblijfkosten, beide door Ons te bepalen.

Art. 18. De inspecteur, de school-opzieners en de leden der plaatselijke schoolcommissiën leggen, bij de aanvaarding hunner betrekking voor de regtbank van het arrondissement, waarin zij wonen, den eed of de belofte af, dat zij hunne betrekking naar behooren en getrouw zullen waarnemen.

Art. 19. Zij zijn bevoegd van hunne ambtsverrigtingen relaas, en van de over-

tredingen dezer wet en der verdere verordeningen op het lager en middelbaar onderwijs proces-verbaal op te maken.

Art. 20. De plaatselijke school-commissiën worden door den Gemeenteraad benoemd. Zij bestaan zoo veel mogelijk voor een vijfde deel uit werkende of rustende onderwijzers van scholen voor lager of voor middelbaar onderwijs. Het lidmaatschap dezer commissiën is vereenigbaar met dat van den Gemeenteraad.

Art. 21. Alle instellingen, waar lager of middelbaar onderwijs gegeven wordt, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds toegankelijk voor de personen, belast met het toezigt op het onderwijs. De onderwijzers zijn gehouden dezen de verlangde inlichtingen te geven omtrent hunne school en hun onderwijs. Weigering in een dezer gevallen wordt gestraft met eene boete van *f* 25 of gevangenisstraf van 3 dagen, en, bij herhaling, telkens met beide die straffen te zamen.

Art. 22. Bij elke veroordeeling tot boete wordt tevens door den regter bepaald dat de veroordeelde, indien hij niet binnen eene maand, na daartoe bij deurwaarders-exploit te zijn aangemaand, aan den inhoud van het vonnis heeft voldaan, door gevangenzetting daartoe zal worden genoodzaakt. De duur dezer gevangenzetting is tot verhaal eener boete van *f* 25 drie, van *f* 50 zeven en van *f* 100 veertien dagen. De geheele voldoening aan den inhoud van het vonnis ontslaat van het verder ondergaan der gevangenzetting.

Art. 23. De voorschriften, vereischt ter uitvoering dezer wet, worden door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld.

Art. 24. De bestaande verordeningen op het lager en middelbaar onderwijs zijn afgeschaft.

Art. 25. De acten van algemeene toelating, vóór het in werking komen dezer wet verkregen, blijven in het algemeen van kracht, doch vervallen voor hen, die daarna aan het hoofd eener openbare of bijzondere school wenschen te staan.

Art. 26. Deze wet komt in werking op het nader door Ons te bepalen tijdstip.

— Vervolg der Staatsbegrooting voor het jaar 1855.

HOOFDSTUK V. *Binnenlandsche Zaken.* Kosten van het departement: Minister *f* 12,000; secret.-gen. en beambten *f* 121,000; bureauk. *f* 25,500; reis- en verblijfkosten *f* 800; totaal *f* 159,300. Kosten van het bestuur der provincien: N.-Brabant *f* 54,300; Gelderland *f* 53,050; Z.-Holland *f* 67,350; N.-Holland *f* 57,725; Zeeland *f* 47,400; Utrecht *f* 40,920; Friesland *f* 49,225; Overijssel *f* 45,285; Groningen *f* 55,250; Drenthe *f* 32,855; Limburg *f* 45,520; totaal *f* 554,280. Nationale militie en schutterijen: Militie-commissar. *f* 16,400; bureau-, reis- en verblijfk. *f* 32,035; totaal *f* 48,435. Medische politie: Prov. commissien *f* 14,000; epidemische ziekten *f* 400; krankzinn. *f* 2700; tractem. veeartsenijschool *f* 12.700; onderhoud en voeding der kweekelingen van id. *f* 16,300; totaal *f* 46,100. Verdere uitgaven betrekkelijk het binnenl. bestuur: Fonds gew. dienst *f* 200; statistiek *f* 3000; grensteekens *f* 650; medailles voor menschl. daden *f* 450; begraven van aangespoelde lijken *f* 300; kosten, voortvloeijende uit de wet van 4 Julij 1850 *f* 50; onderstand aan behoeftige gemeenten *f* 3000; totaal *f* 7650. Waterstaat en publieke werken: Inspecteurs, ingenieurs, enz. *f* 96,500; reis- en verblijfk. *f* 41,050; vaste opzigters *f* 87,500; brug- en sluiswachters, enz. *f* 38,063; toelage bouwmeester bij de landsgebouw te 's Grav. en Amst. *f* 3800; onderh. dier landsgeb. *f* 61,150; rivieren en rivierwerk. *f* 682,474; corresp. bij ijsgang *f* 8000; zeehavens en zeewerken *f* 491,840; aanleg van wegen *f* 1550; onderhoud van wegen en telegraaflijnen *f* 586,400; kanalen en vaarten *f* 638,369; Zederik-kanaal en N.-Holl. kanaal *f* 23,860; veeren en schipbruggen *f* 27,620; veer te Moerdijk *f* 5400; buitengw. winterschade *f* 30,000: subsidien voor werken *f* 283,935; waarnemingen, kaarteringen, pellingen, enz. *f* 27,000; vergoeding aan de Rhijnspoorweg-maatsch. *f* 60,000; Haarlemmermeer-polder *f* 127,000; tot taal *f* 3,321,511.32. Onderwijs: Hoogeschool te Leiden *f* 112,865; id. te Utrecht *f* 71,910; id. te Groningen *f* 68,504; studie-beurzen *f* 3000; subsidiën aan gymnasiën *f* 42,438; prov. comm. van onderwijs *f* 30,950; jaarwedden aan onderwijzers *f* 152,000; speciale inrigt. van onderwijs *f* 55,525; totaal *f* 537,193. Kunsten en wetenschappen: Archieven *f* 12,140; gedenkteeken *f* 1000; koninklijkl. bibliotheek *f* 9530; koninkl. kabinet van schilderijen te 's Hage *f* 2410; penningkabinet *f* 1350; kabinet van zeldzaamheden *f* 2430; museum te Amst. *f* 5080; museum van nat. hist. te Leiden *f* 52,665; archaeolog. kabinet te Leiden *f* 6800; Herbarium ibid *f* 5150; Paviljoen te Haarlem *f* 4500; akad. van wetenschappen *f* 15,500; meteorolog. observ. te Utrecht *f* 10,000; geologische kaart *f* 10,000; aanmoediging van wetensch. *f* 4000; aankoop boekwerken, enz. *f* 4500; eeremedailles *f* 500; subsidie acad. van beeldende kunsten *f* 4800; id. teekenscholen *f* 2750; id. muziekscholen *f* 8030; internationale ruiling van boeken, enz *f* 700; planetarium te Franeker *f* 400; totaal *f* 154,205. Armwezen: Behoeftige krankzinnigen *f* 33,000; kolonisatien *f* 100,000; vervoer, verpleging, enz. *f* 20,000; kinderen van gevangenen *f* 550; bijdragen van gemeenten *f* 5000; zeven kinderenwet *f* 19,500; totaal *f* 178,050. *Nederlandsche Staats-Courant en Staatsblad*: Tractem. *f* 15,468; bureauk. *f* 1200; *Staats-Courant* en *Bijblad* *f* 31,270; *Staatsblad* en *Register* *f* 4500; totaal *f* 52,438. Nijverheid; Premien visscherij *f* 97,600; ingenieur der mijnen in Limburg *f* 2000; id. reisk. *f* 750; adviseur scheikunde *f* 4000; octrooijen *f* 2350; ijk *f* 46,400; reis- en verblijfk. id. *f* 13,975; toezigt op stoomtuigen *f* 5000; uitgaven voor nijverheid en onderwijs daarin *f* 44,000; verz. landbouwwerkt. te Utrecht *f* 3000; ontginningen *f* 1000; totaal *f* 220,075. Telegraphie: Tractementen *f* 58,000; reis- en verblijfk. *f* 9000; onderhoud der lijnen en stations *f* 33,000; postkantoor te Amst. *f* 13,310; aanleg van lijnen *f* 95,000; totaal *f* 208,310. Jagt en visscherij: Tractementen *f* 55,360; kleeding der opzieners *f* 3575; reis- en verblijfk. *f* 3500; toezigt *f* 23,900; totaal *f* 86,335. Pensioenen, lijfrenten, toelagen, gratificatien en wachtgelden: Pensioenen *f* 149,870; lijfrenten *f* 8000; toel. en gratificatien *f* 13,819; wachtgelden *f* 33,642; totaal *f* 204,831.38. Onvoorz. behoeften *f* 65,000. Totaal van het hoofdstuk **f 5,843,713.70.**

HOOFDSTUK VI. *Hervormde Eeredienst.* Kosten van het departement: Minister *f* 8000; secret.-gen. en beambten *f* 21,350; bureauk. *f* 3850; reis- en verblijfk. *f* 150; totaal *f* 33,350. Protest. Kerkgenootschappen: Toelagen aan prov. collegien van toezigt *f* 52,500; Herv. predik. *f* 1,068,569.31½; Evang. Luthersche id *f* 33,840; Hersteld Luthersche id. *f* 3200; Doopsgezinde id. *f* 8600. Remonstr. *f* 19,900; nieuwe standpl. *f* 8000; hulpdiensten *f* 4600; kinder-, school- en academiegelden *f* 188,500; godgel. kweekscholen *f* 8500; kerkelijke bedienden *f* 19,700; onderstandsgelden *f* 11,720; totaal *f* 1,427,629.31½. Israëlitisch kerkgenootschap: Hoofdcommissie *f* 3886; bureauk. *f* 439; reis- en verblijfk. *f* 500; rabbijnen *f* 9925; godsdienst-onderwijs *f* 16,500, onderstandsgelden *f* 3500; totaal *f* 34,750. Pensioenen en Wachtgelden: Pensioen *f* 184,000; predik. weduwen in Friesland *f* 3400; totaal *f* 187,400. Onvoorziene Uitgaven *f* 3500. Totaal van het hoofdstuk . . . . **f 1,686,629.31½.**

(Vervolg hierna.)

LEEUWARDEN, 2 October.

Wij vernemen met genoegen, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft te benoemen tot Ridders der Orde van de Eikenkroon, de heeren L. van Andringa, commies ter provinciale griffie van Friesland en C. A. Sprenger, ritmeester bij het alhier in garnizoen liggend 1ste escadron jagers te paard.

— De heer F. H. Diemer, sedert den 12 Mei 1818 hoofd-onderwijzer in de Stadsschool voor behoeftige jongens en meisjes alhier, thans voor het onderwijs van meisjes alleen, die op den 1 October 1854 gedurende *vijftig jaren* als hoofd-onderwijzer in deze Provincie is werkzaam geweest, achtereenvolgende te Kollum, Heerenveen, Holwerd en Leeuwarden, is bij 's Konings besluit van den 22 September ll. begiftigd met eene zilveren medaille, waarna hem door den Raad dezer Gemeente bij besluit van den 30 September, als blijk van deszelfs erkentelijkheid voor de door hem gedurende 36 achtereenvolgende jaren aan de Gemeente bewezene diensten, is aangeboden een fraai zilveren Inktstel, met toepasselijk opschrift.

— De voornaamste buitenlandsche en nu laatstelijk ook de Amsterd. dagbladen hebben sedert eenigen tijd met buitengewone ingenomenheid melding gemaakt van eene Fransche Kunstenares, madame Benita Anguinet, wier hoedanigheden genoegzaam zullen worden aangeduid, wanneer wij zeggen, dat zij overal *Rivale de Bosco* wordt genoemd. Verbazingwekkend moeten de toeren zijn, die door haar worden verrigt en meest allen van de grootste nieuwheid zijn. Hare werkzaamheden zijn niet die van eenen gewonen goochelaar, maar van eenen kenner en onderzoeker der natuur, ten gevolge waarvan haar kabinet dan ook bijna geheel van physischen aard is. Naar wij nu vernemen, heeft deze beroemde kunstenares het voornemen, tegen het midden dezer maand ook hier ter stede eenige voorstellingen te geven, bijaldien zij nl. vooraf van genoegzame deelneming wordt verzekerd. Het geldt hier intusschen een zoo vreemd verschijnsel, dat het niet te betwijfelen valt, of het Leeuwarder publiek zal niet minder dan dit thans door het Amsterdamsche geschiedt van zijne belangstelling in dezen in rume mate doen blijken.

— In den morgen van 25 September jl., is beneden het dorp Molkwerum gestrand het koftjalkschip, genaamd *de Twee Gezusters*, gezagvoerder Hendrik Frederik de Lange, te Nieuweschans, prov. Groningen, geladen met 26 last rogge, komende van Embden (Hanover) en bestemd naar Rotterdam.

— Op den 26 September ll. had te Rinsumageest het vergelijkend examen plaats van de sollicitanten voor de school op de Broek, onder het dorp Akkerwoude, en is magtiging gevraagd tot het aanstellen van F. Westerling, ... ter te Muntendam, die van de 5 opgekomen sollicitanten (9 ... geven) de meeste bewijzen van bekwaamheid had erlangd.

— Den 12 October e. k. zal te Delft worden aanbesteed de levering van band-, plaat- en staafijzer, ten dienste van 's Rijks stapel- en constructie-magazijn aldaar. De voorwaarden dier aanbesteding liggen o. a. ter lezing aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden.

— Zijne Majesteit heeft bij besluit van 23 September 1854, no. 58, emeritaat met pensioen verleend aan de navolgende predikanten, als aan:

H. J. Costers, predikant bij de Waterlandsch Doopsgezinde gemeente de en Hollum op Ameland, gerekend te zijn ingegaan den 17 April 1854;

D. IJsenbeek, predikant bij de Doopsgezinde gemeente te Alkmaar, in den 1 October 1854, en

J. F. H. Houwing, predikant bij de Hervormde gemeente te Gorredijk, ... den 1 Julij 1855.

— In de buitengewone vergadering van de Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk gehouden den 18 September dezes jaars, is volgende uitspraak gedaan:

Gezien de uitspraak van het Provinciaal Kerkbestuur in Friesland, ... 1854, en de daartegen geregte memorie van cassatie van den Kerkeraad der Hervormde gemeente van Marrum en Nijkerk, van 5 Junij 1854, ... die uitspraak, welke die van het Classikaal bestuur te Leeuwarden dd. 29 ... 1854 bevestigt, vernietiging wordt gevraagd, op grond van schennis of ... toepassing van art. 49 van het Reglement op de vacaturen enz., goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 23 November 1826, no. 189, vermits dat artikel ... sprekende van *Kerkelijke Wetten*, het *Formulier van den Beroepsbrief* daartoe ... zoude behooren, en in allen gevalle de traotementsverandering op eene ... wijze zou zijn tot stand gekomen, tot staving waarvan de Kerkeraad zich beroept op een Koninklijk besluit van 14 April 1853, no. 59,

Overwegende, o. a. dat de kerkelijke goedkeuring niet is geweigerd op grond, dat bij de beroeping niet zou zijn gehandeld overeenkomstig de kerkelijke wetten en bestaande verordeningen, noch uit hoofde de beroepsbrief zoude zijn in strijd met het formulier, waartoe art. 49, 61 van het Reglement op de vacaturen betrekkelijk zijn, maar het Provinciaal Kerkbestuur de weigering van approbatie des Classikalen Bestuurs heeft verdedigd met gronden, aan stukken ontleend, ter kennisse van het Classikale Bestuur waren gekomen, doch dat de gevolgen uit deze stukken getrokken, en de redeneringen, daarop door het Provinciaal Kerkbestuur gebouwd, in geen geval de regelmatigheid der gedane beroeping wegnemen, daar toch, zoo als *in facto* vaststaat, de beroepsbrief niet alleen uitdrukkelijk bevat de woorden bij het formulier voorgeschreven, maar ook op dien beroepsbrief, zoodanig als die ligt, het beroep is aangenomen, en mitsdien deze beroepsbrief, in behoorlijken vorm zijnde uitgevaardigd, niemands regten benadeelt;

Dat alzoo het Provinciaal Kerkbestuur door de weigering van approbatie des Classikalen Bestuurs van het gedane beroep te handhaven, art. 49 van het Reglement op de vacaturen buiten zijne grenzen heeft uitgebreid en verkeerdelijk toegepast, — vernietigt de uitspraak van het Provinciaal Kerkbestuur in Friesland van 3 Mei 1854, waarbij die van het Classikaal Bestuur te Leeuwarden van 29 Maart 1854 in hooger beroep is bevestigd; en verzendt de zaak naar het Provinciaal Kerkbestuur in Gelderland, ten einde op het bestaande hooger beroep, met inachtneming van deze uitspraak, definitief te beslissen.

— De zevende verkooping van de gronden in den Haarlemmermeerpolder heeft op den 27 dezer te Lisse plaats gehad. De 1432.69 in veiling gebragte bunders zijn verkocht, gezamenlijk voor *f* 759,200 en alzoo gemiddeld ruim *f* 530 per bunder. In het geheel hebben de tot dusverre verkochte 11,365.42 bunders opgebragt *f* 5,391,350 of gemiddeld ruim *f* 474 per bunder.

Tengevolge van het bedanken van ds. de Waal voor het op hem uitgebragte beroep, heeft de Chr. Afgesch. gemeente te Meppel weder geformeerd het volgende drietal: ds. Bavink, te Hoogeveen; Breitsma, te Heerenveen en Dorscher te Bunschoten, (provincie Utrecht.)

De Vereeniging ***Burgerpligt*** te Leeuwarden, bestaande uit een groot aantal Kiezers aldaar, heeft bij de aanstaande verkiezing van twee leden voor de Provinciale Staten, de keuze gevestigd op de Heeren:

Mr. J. W. TROMP, *Rijksadvocaat te Leeuwarden* — en

Jr. *E. D. van Beijma*, *Burgemeester van Baarderadeel te Weidum*,

en neemt de vrijheid met gepasten aandrang de aandacht der overige Kiezers op dezelfde Heeren te vestigen.

Kiezers-Vergadering te Dockum.

De Ondergeteekenden nemen de vrijheid, de Kiezers uit het District Dockum, welke met hen *bepaald de Constitutionele beginselen* zijn toegedaan, uit te noodigen tot het houden eener Vergadering, op Woensdag den 4 October e. k., des namiddags ten 4 uur, ten huize van H. W. DONKER te Dockum, ten einde een ***Kandidaat*** te benoemen voor het Lidmaatschap der Staten dezer Provincie, voor dat District opengevallen.

T. SIJBENGA. H. B. KLAASESZ. F. A. KLAVER. B. B. DE BOER. W. HEERMA. F. DIJKSTRA. E. RIJPMA. K. P. RIJPMA. J. W. IDSARDI. L. M. SWARTTE VAN LOON. F. OZINGA.

KENNISGEVING.

De **Volksvoorlezingen** over de *Geschiedenis der Christelijke Kerk*, zullen als in de twee vorige jaren, gedurende dezen winter wederom gehouden worden, en wel om de 14 dagen; te beginnen op Dingsdag den 10 October 1854, 's avonds te acht uur, in de Groote Zaal van den Heer W. VAN DER WIELEN alhier.

HERHALINGSCHOLEN.

BESTUURDERS *van het Departement Leeuwarden der Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen*, maken bekend, dat de LESSEN in het **Schrijven** en **Rekenen** voor *Jongelingen* en *Mannen* in den aanstaanden winter zullen worden hervat. Zij, die hiervan wenschen gebruik te maken, kunnen zich aanmelden aan het DEPARTEMENTS-GEBOUW, op Zaturdag den 7 October 1854, 's namiddags van half één tot half twee uur.

Voor de HERHALINGSCHOOL voor *Meisjes* en *Vrouwen* kan men zich laten inschrijven ten huize van den Onderwijzer K. MOEZELAAR, op Dingsdag den 10 October, 's voormiddags van 10 tot 1 uur.

Bij voorkeur zullen aangenomen worden dezulken die zich door goed gedrag en leerzaamheid, zoowel op de lagere scholen, als bij vroeger genoten Herhalingsonderwijs, hebben onderscheiden.

Leeuwarden, 28 September 1854.

Bestuurders van voornoemd Departement,
A. A. HULSHOFF, *Voorzitter.*
R. D. SMEDING, *Secretaris.*

Op heden den negen en twintigsten September 1800 vier en vijftig, heb ik REITZE BLOEMBERGEN SANTEE, eerste Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, wonende aldaar in Letter G, no. 7,

Ten verzoeke van FEMKA JOHANNA FEENSTRA, zonder beroep, vroeger te Blijham, thans wonende te Appingadam, huisvrouw van FEDDE BENEDICTUS VAN DER FEEN, hier na te noemen, aan wie bij beschikking van den Edel Achtbaren Heer President der Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden van den zesden September 1800 drie en vijftig, behoorlijk geregistreerd, verlof is verleend om eene eisch tot Echtscheiding tegen haren man in te stellen, domicilie kiezende ten Kantore van Mr. Æ. M. DE SWART, Procureur te Leeuwarden, die als zoodanig in dezen voor haar occupeert,

BETEEKEND

aan FEDDE BENEDICTUS VAN DER FEEN vroeger Commies der Stedelijke Belastingen te Leeuwarden, doch thans zonder bekende woonplaats,

Een vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden van den ... tienden September achttien honderd vier en vijftig, tusschen de insinuante en ... schersche en de geinsinueerde als gedaagde gewezen behoorlijk geregistreerd en in executorialen vorm uitgegeven, waarbij het tusschen hen bestaande huwelijk ter zake van kwaadwillige verlating is verklaard ontbonden met de gevolgen die bij en uit kracht der wet verknocht,

Afschrift dezes is door mij Deurwaarder aangeplakt aan de Hoofddeur van het Gehoorzaal der Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, en is een tweede afschrift alsmede van het bij deze beteekende vonnis door mij over gegeven aan den Heer Officier bij gezegde Regtbank, exploit doende aan Zijn Edel Achtbare ...

[illegible] Zijn Edel Achtbare in [illegible], die [illegible] betrekk in de Leeuwarder Courant [illegible] worden geplaatst, met [illegible] goedgekeurd.

Expl.	f	0.75.
Schr.	„	0.80.
Aanpl. & Visa . . .	„	0.60.
Bev. Courant . . .	„	0.30.
Reg.	„	$1.10\frac{1}{2}$
	f	$3.55\frac{1}{2}$.

Kosten zijn drie Guldens vijf en vijftig ½ Cents.

R. BLOEMBERGEN SANTEE.

Gezien bij mij Officier van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden
J. M. VAN BEIJMA.

*** Ondertrouwd:
J. IJ. IJBES, van *Leeuwarden* en
J. H. W. MOS, van *Arnhem*.
Arnhem,
28 September 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
J. TULP Sz., van *Rotterdam* en
S. SCHAAFF.
Stiens,
den 25 September 1854,

*** Heden beviel door Gods goedheid mijne geliefde Echtgenoot T. P. KAT, van eene welgeschapene DOCHTER.
Hollum op Ameland, 24 September 1854. K. S. GORTER.

*** Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER J. J. VAN DER MEER, Echtgenoote van
Bergum, den 28 September 1854. A. VELTMAN.

*** Mijne geliefde Echtgenoot A. S. HOIJTEMA, beviel heden van eene DOCHTER.
Heerenveen, 29 September 1854. JOHs. VAN DER SLUIS.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER MAAIKE BOON, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, den 1 October 1854. A. SCHAAFSMA.

*** Heden voordemiddag circa 8½ ure, behaagde het d'Algoede van mijne zijde weg te nemen, na eene langdurige uitteerende ziekte, mijn Echtgenoot, JETZE SYBES HAAGSMA, in leven landbouwer alhier, in den ouderdom van ruim 27 jaren. Slechts weinige maanden was het mij gegund met hem door den echt vereenigd te zijn.
Ferwoude,
18 September 1854.
R. L. PANNENBORG,
Wed. J. S. HAAGSMA.

*** Heden overleed tot onze bittere droefheid onze hartelijk geliefde Zuster HENDRIKA ZANDSTRA. Eene ongesteldheid van eenige weken maakte, hoewel nu nog zeer onverwacht, een einde aan haar voor ons zoo dierbaar leven.
Sneek,
20 September 1854.
G. ZANDSTRA,
mede namens mijne Zusters.

TERNAARD, 22 September 1854. Heden overleed tot onze droefheid, het eene onzer tweeling-zoontjes.
J. SCHIPPERS.
Eenige kennisgeving. A. SCHIPPERS — MONSMA.

*** Heden overleed, ten huize van mijn Zoon, den Heer J. POPPE alhier, na eene kortstondige doch hevige ongesteldheid, mijne geliefde jongste Dochter ANNETTE POPPE, oud 26 jaren, diep betreurd door mij, mijne Kinderen en Behuwdkinderen en door hare talrijke Vrienden en Vriendinnen.
Joure,
den 23 September 1854.
A. WIEGMAN.
Wed. G. J. POPPE.

*** Heden overleed, na een smartelijk doch geduldig lijden van 4 weken, onze hooggeschatte Moeder AALTJE GERBENS PEL, Weduwe SIKKE SJOERDS SPEERSTRA, in den ouderdom van ruim 66 jaren. Zij, die de overledene in haar goedaardig en beminnelijk karakter gekend hebben, zullen het billijken, dat zij nog lang in gezegend aandenken bij ons blijve.
Leeuwarden,
den 24 September 1854.
GERBEN S. SPEERSTRA.
mede namens mijne Zusters.

*** Na eene ongesteldheid van 6 weken, overleed heden morgen mijn dierbare Echtgenoot en der Kinderen zorgdragende Vader, ANTONIUS WOLTRING, in den ouderdom van 73 jaren en ruim 7 maanden, na vroegtijdig met de H. H. Sacramenten der stervenden te zijn voorzien geweest.

Bijna 42 jaren mogt ik door een gelukkig huwelijk met hem vereenigd zijn. Zijn opregte en minzame levenswandel verschaften hem vele vrienden, welke wel kunnen beseffen wat wij allen in hem verliezen.
Dockum,
den 26 September 1854.
IDA WOLTRING, geb. BOEKHOUT.
Mede namens Kinderen en Behuwdkinderen.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 26 Sept. tot en met den 2 October 1854 aangegeven: 11 Geboren, 16 Overleden, Gehuwd 1 paar.

STAAT VAN DE MIDDELPRIJZEN DER GRANEN en andere Objecten, welke gedurende de 2de helft van de maand September 1854, ter Markt der Stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt.

Tarwe . . .	Witte . .	f	11.75	de mudde.	Boter		f	1.08	het pond.
	Roode	„	0.00	„ „					
Rogge		„	9.00	„ „	Vleesch . .	Koe . .	„	0.45	„ „
						Kalfs .	„	0.00	„ „
Gerst . . .	Vroege .	„	5.55	„ „		Schapen	„	0.36	„ „
	Late . .	„	0.00	„ „	Varkens-vleesch . .	Versch.	„	0.54	„ „
Boekweit		„	7.70	„ „		Gerookt	„	0.88	„ „
Haver		„	4.10	„ „	Aardappelen . . .	Vroege	„	0.00	de Mudde.
Witte Boonen . . .		„	0.00	„ „		Late .	„	0.00	„ „
Erwten . .	Witte .	„	0.00	„ „	Zaad . . .	Kool .	„	$12.67\frac{1}{2}$	„ „
	Groene	„	10.00	„ „		Raap .	„	0.00	„ „
	Graauwe	„	12.00	„ „		Lijn .	„	11.00	„ „

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden,
den 2 October 1854.
De Burgemeester,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 30 September 1854.

Nederland.

Werk. Schuld.	2½ pCt.	$60\frac{9}{16}$ $60\frac{3}{4}$ $60\frac{5}{8}$
Dito dito . .	3 „	$72\frac{1}{8}$ $72\frac{1}{4}$ $72\frac{1}{4}$
„ „ . .	4 „	91 $91\frac{1}{16}$ 91
Amort.-Synd.	3½ „	$89\frac{3}{4}$
Handel-Maats.	4½ „	123

Frankrijk.

Obligatiën . . . 3 pCt.

Rusland.

Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	$100\frac{3}{4}$
Dito dito 1828/1829	5 „	$100\frac{3}{4}$ $100\frac{5}{8}$
Dito bij dito . .	4 „	
Dito.	4½ „	$85\frac{3}{4}$

Spanje.

Obligatiën . . .	1 pCt.	$18\frac{1}{16}$ $18\frac{1}{8}$ $18\frac{7}{16}$
„ . . .	3 „	
„ Binnenl. à 6/m.	3 „	$33\frac{1}{16}$ $33\frac{3}{16}$ $33\frac{1}{8}$
Coupons Bewijzen . . .		$5\frac{3}{16}$

Portugal.

Te Londen. . .	3 pCt.	$36\frac{11}{16}$
„	Uitg.	

Oostenrijk.

Metaliek . . .	5 pCt.	$69\frac{1}{4}$ $69\frac{7}{16}$
„ (nieuwe)	2½ „	$35\frac{1}{8}$
„ „ 1851/1852	2½ „	$35\frac{1}{8}$
„ „ Amst.	5 „	
„ „ 1854	5 „	$78\frac{1}{16}$ $78\frac{1}{8}$ $78\frac{1}{8}$

Amerik. Bank-Act. $3\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$; Braz. 5 pCt. $97\frac{1}{2}$; Mexic. $23\frac{1}{8}$, $\frac{9}{16}$, ½; dito Onbep. $23\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$, ½.

Zondag 1 October.

Spaansche 1 pCt. $18\frac{3}{8}$. Binnenl. 3 pCt. $33\frac{1}{8}$. Metall. 5 pCt. 70, ⅛, ¼, ⅛. Dito Nieuwe $78\frac{3}{4}$, 79. Dito dito 1854 $78\frac{3}{4}$, 79. Portug. 3 pCts. 37. Mexic. $23\frac{11}{16}$.

Bij zeer levendige affaire in Oostenrijksche, was heden de stemming willig, op de berigten van de Krim.

Prijzen der Buitenlandsche Coupons en Uitgelote Obligatiën.

Metaliek f 25.35. Div. in L st. f $11.67\frac{1}{2}$. Engelsche Russen f $11.67\frac{1}{2}$. Fransche f $55\frac{1}{2}$. Belgische f $55\frac{1}{2}$. Pruisische f $35\frac{1}{4}$. Hamb. Russen f $35\frac{1}{4}$. Russen in Zilv. R. f $35\frac{1}{2}$. Poolsche in fl. f $26\frac{1}{2}$. Spaansche f 2.35.

[illegible] van BOTER en KAAS, den [illegible] September [illegible] aan de Sledewaag te Leeuwarden.

PRIJZEN:	AANVOER:
BOTER: f 45.50.	1159 ½ 228 ⅛ 95 $\frac{1}{16}$ vaten.
KAAS: „ 22.50 à f 27.	8733 Ned. ponden.

224ste STAATS-LOTERIJ.

Vierde Klasse.

1ste Trekk. Nos. 11118, 629 en 10756, ieder een prijs van f 1000.
2de „ Nos. 19129, 17154, 15510, 18687 en 4256, ieder een prijs van f 1000. No. 10108, een prijs van f 1250. No. 13563, een prijs van f 2500. No. 15631, een prijs van f 25,000.
3de „ No. 1839, een prijs van f 1250. No. 390, een prijs van f 1000.
4de „ No. 6157, een prijs van f 5000. No. 19794, een prijs van f 1000

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEEUWARDEN, zijn voornemens, op Woensdag den 4 October e. k., des middags ten 12 ure, op het Gemeentehuis, publiek aan te besteden:

Het **bouwen** van eene KAMER bij het Armenhuis aldaar.

Inlichtingen en Bestekken te bekomen bij den Architect der Gemeente, van 's morgens 9 tot 's avonds 6 ure.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

DE BURGEMEESTER VAN WIJMBRITSERADEEL, maakt bekend, dat de passage *langs den* HEMDIJK, *van af de zoogenaamde Stotertille tot aan de Opreed naar het dorp* Oudega, *van af Dingsdag den 3 October* 1854, tot nadere bekendmaking *is* **GESLOTEN.**
Sneek, *De Burgemeester voornoemd,*
den 30 September 1854. M. BAKKER.

DE BURGEMEESTER VAN WONSERADEEL,
Verwittigt bij deze alle belanghebbenden, dat de passage met Rijtuigen en Vee, door het dorp ARUM, van af heden tot nadere bekendmaking is **GESLOTEN.**
Bolsward, den 1 October 1854. T. MULIER.

Wordt ter kennisse van het algemeen gebragt, dat de BRUG bij Balkend onder Finkum, voor het gebruik van af heden den 3 October 1854 weder is **OPENGESTELD.**

Wij Ondergeteekenden verzoeken alle VOLMAGTEN der gemeente *Wijmbritseradeel*, de steden *Sneek* en *IJlst* daaronder begrepen, om te compareren in het Logement *de Wijnberg*, te Sneek, op Dingsdag den 10 October e. k., des namiddags ten 1 ure, ten einde te spreken over de benoeming van eenen DIJKGRAAF in voormelde Gemeente, de evengemelde steden daaronder begrepen.
K. K. HETTINGA.
DIRK T. ZIJLSTRA.

De Notaris GOSLINGS, te Harlingen, zal, op Woensdag 4 October 1854, 's morgens 11 uur, bij de Wester Kerk aldaar, verkoopen:

Eenige AFBRAAKS-GOEDEREN, waaronder: 2 extra beste Greenen Balken, lang 10 el, zwaar 34 à 42 duim; voorts Ribben, Planken, Trappen, enz., enz.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Donderdag den 5 October 1854, des avonds precies 7 uur, ten huize van Sevensma te Harlingen, finaal verkoopen:

Eene welgebouwde en uitmuntend onderhoudene HUIZING en ERF c. a., staande aan den Zuidkant van de Noorderhaven te Harlingen, waarin sedert 1824 eene florissante Kuiperij is en nog wordt uitgeoefend, kad. bekend, sectie A, no. 564, groot 2 roede 20 el, bij den eigenaar H. R. Brouwer in gebruik; den 12 Mei 1855 vrij te aanvaarden; waarop geboden is de som van f 2300.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Maandag den 9 October 1854, 's namiddags 3 uur, ten huize van J. de Jager aldaar, voor den tijd van zes aaneenvolgende jaren, verhuren:

1. Vier perceelen BOUWLAND, gelegen op Lutje Lollum, onder Franeker, in het geheel groot 3 bunder 6 roede 40 el.
2. Twee perceelen BOUWLAND, gelegen aan den Miedumerdijk, genaamd *de Goudberg*, groot 2 bunder 58 roede 20 el.

Bij D. P. van der Meer in huur. Bij Billetten omschreven.

De Notaris T. S. VAN DER LEIJ, te Langweer, zal, ten verzoeke van Mr. W. J. HEMSING, Advocaat te Balk en Mr. H. HIDDINGA, Procureur te Sneek, op Vrijdag den 6 October 1854, des nademiddags ten 2 uren, ten huize van Jentje Sikkes de Jong, Kastelein te Oudega, bij continuatie, finaal presenteren te verkoopen:

1. De ZATHE en LANDEN, te Colderwolde, bij vorige Advertentien breeder omschreven; waarop in 9 perceelen geboden is f 27,414.
2. Eene HOOPSTEDE onder Oudega; waarop geboden is f 58.
3. Een HUIS en ERF onder Oudega; waarop geboden is f 851.

Conditiën te vernemen ten kantore van bovengenoemden Notaris en Mr. W. J. HEMSING, te Balk.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal, op Zaturdag den 7 October 1854, des nademiddags om 3 uur, ten huize van D. de Zee, te Tzummarum, finaal verkoopen:

Negen perceelen uitmuntend BOUW- en WEIDLAND, aan elkander gelegen aan de Hornestreek tusschen Tzummarum en Oosterbierum; breeder bij Billetten omschreven; waarop geboden is f 12,974.50.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van zes jaren:

Eene vruchtbare **GREIDPLAATS.** onder Dronrijp, groot 26 bunder 82 roede 80 el, bij W. J. Wijtsma in gebruik; Petri en Mei 1855 te aanvaarden.

De Voorwaarden liggen ter lezing ten Kantore van Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, alwaar de briefjes *franco* moeten worden ingeleverd vóór of op den 16 October 1854.

VEE-BOELGOED.

De Notaris OEBERIUS te Sint Anna-Parochie, zal, op Dingsdag den 10 October 1854, des namiddags ten 2 ure, in de Herberg van Joh. de Vries aldaar, bij boelgoed, op crediet, tegen voldoende borgstelling, verkoopen:

16 à 18 stuks beste vare- en kalve KOEIJEN en 1 VEULEN; aangevoerd van het eiland Ameland, door den Koopman Jan E. Visser.

De Notaris W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zal, op Woensdag den 11 October 1854, des namiddags 2½ uur, in het Zeverijnshuis te Joure, provisioneel verkoopen: Eene zeer vruchtbare en welgelegene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIS no. 5, en SCHUUR c. a., staande en gelegen aan den Nieuwen Rijdweg te Akmarijp, en wel in 9 perceelen, zamen groot nagenoeg 28 bunder 82 roede 27 el, bij den eigenaar Uilke Korns. Romkema in gebruik en te aanvaarden Petri en Mei 1855. Verkoopboekjes te bekomen en Conditiën te vernemen ten Kantore van den Notaris.

Ten overstaan van Mr. J. H. GEERTSEMA, Cz., Notaris te Groningen, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. R. IJ. MULLER, Advocaat te Groningen, q.q., op Vrijdag den 13 October 1854, des avonds te 7 uur, ten huize van den Kastelein Eekhoff, aan de Groote Markt te Groningen, onder meer andere perceelen, publiek ter verkoop worden aangeboden:

Eene weldoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, staande en gelegen in de Steentilstraat, bij den Oosterpoortenboog, te Groningen, get. R, no. 16, waarin sedert onheugelijke jaren eene **beklante Apotheek** is gevestigd; laatstelijk bewoond geweest door nu wijlen den Heer Apothecar Willems.

Te aanvaarden op den 1 November 1854.

Nadere informatien te bekomen ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris, bij wien de Conditien van verkoop ter inzage voorliggen.
J. H. GEERTSEMA, Cz.

De Griffier bij het Kantongeregt te Hindeloopen, gedenkt op Woensdag den 4 October 1854, des voordemiddags om 10 uur, aan de Molkwerumerzijl, bij boelgoed, tegen gereed geld, te verkoopen: Eene partij deels door zeewater beschadigde ROGGE, geborgen uit het gestrande Koftjalkschip *de Twee Gezusters*, schipper H. T. de Lange.

VERKOOPING VAN EENE VRUCHTBARE ZATHE EN LANDEN,

onder Kimswerd.

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Harlingen, zal met regterlijke autorisatie, op Woensdag den 4 October 1854, ten huize van Sevensma, in het Hof van Holland, te Harlingen, en op Woensdag den 18 October daaraanvolgende, ten huize van Theunis Beitschat, in de Makkumer Wagen, aldaar, finaal, telkens des namiddags ten 2 uren, tegen genot van strijk- en verhooggelden, in het openbaar presenteren te verkoopen:

Eene zeer vruchtbare en uitmuntend gelegene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, gekwoteerd letter K, nummer 23, SCHUUR, HIEMINGE, HOVINGE, WATERMOLEN en verdere annexen, *Bonnema-State* genaamd, staande en gelegen onder behoor van het dorp Kimswerd, ten Kadaster van de gemeente Arum, bekend onder sectie A, nummers 86, 92, 93, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 619, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 638, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 749, met eene geheele inhoudsgrootte van 43 bunder 36 roede 12 el als Bouw- en Weiland, Molen en Erf, Huis en Erf, Water als Weiland en Laan als Weiland, een en ander met een onzuiver belastbaar inkomen van *f* 1135.89, en bezwaard met 26 floreen 12 stuivers en 6 penningen dijkslasten. Verhuurd aan Klaas Jans Westra en Vrouw voor *f* 1750 jaarlijks; — de Landen tot Petri, de Huizinge en Schuur met annexen tot 12 Mei en de voor costuum toe te zaaijen Landen tot na het rispen der vrucht in 1862 en alsdan vrij te aanvaarden, en zulks in 28 perceelen, met regt van zamenvoeging, breeder bij Billetten en Verkoopboekjes omschreven, die voor den Verkoop zijn te bekomen bij genoemden Notaris, bij wien tevens de Conditiën zijn te vernemen.

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Harlingen, zal aldaar, op Woensdag den 11 October 1854, bij Theunis Beitschat, in de Makkumer Wagen, provisioneel en den 25 October e. k., in het Heeren Logement bij Douwe Minnema, finaal, telkens des avonds ten 7 uren, in het openbaar verkoopen:

Eene uitmuntende HEEREN HUIZINGE, met TUIN en verdere annexen, staande en gelegen aan den Noordkant van de Noorderhaven te Harlingen, in wijk A, no. 27, Kadaster sectie A, no. 333, door den WelEdelen Heer D. van Dam, als eigenaar bewoond; den 12 November 1854 vrij te aanvaarden, en breeder bij Billetten omschreven.

Bezigtiging iederen dag voor de verkooping van des namiddags 3—5 uren.

VERKOOPING TE ALMENUM.

De Notaris A. WITHOLT, te Sexbierum, zal, op Woensdag den 11 October 1854, des namiddags ten 3 ure, in na te noemen Herberg, publiek tegen strijk- en verhooggeld, finaal verkoopen:

Eene hechte en sterke HUIZINGE, met BLEEKVELD, TUIN en verdere annexen, staande en gelegen op Grettingabuurt, nabij Harlingen, onder het behoor van Almenum, gekwoteerd no. 47, Kadaster gemeente Sexbierum, sectie A, nos. 449, 450 en 451, waarin thans eene Bakkerij en Tapperij wordt gedreven, doch ook tot vele andere Affaires zeer geschikt; den 12 November 1854 te aanvaarden; waarop geboden is eene som van *f* 1700.

Een gedeelte der koopsom kan onder het verkochte blijven staan.

HOUTVEILING.

R. BLOEMBERGEN SANTEE en S. POSTHUMUS te Leeuwarden, zullen op *heden* Dingsdag den 3 October, des voormiddags 10 uur, op het Terrein vóór het Paleis van Justitie aldaar, verkoopen: Eene groote partij HOUT, bestaande in Greenen SCHROTEN, RIB, PLANKHOUT, Greenen STEK- en KANTLATTEN, gewoon LATKISTHOUT en WAGENSCHOT.

BOELGOED.

R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden, zal op Woensdag den 4 October 1854, des voormiddags 9 uur, in de Korenbeurs aldaar verkoopen: MEUBELEN EN HUISGERADEN, waarbij: 2 Kabinetten, zes octaafs Piano Forto, Hoekbuffet, Boekkastje, 2 Klokken, Tafels, Stoelen, Spiegels, Koper, Tin, Glas, Porcelein en Aardewerk, 3 Bedden met toebehooren, 2 nieuwe Brandkastjes, Kook- en andere differente Kagchels, voorts eene partij GOUD- en ZILVERWERKEN, waarbij Gouden Oorijzer, Dito Horologie, Zilveren Theepot, Dito Bus, 3 Kerkboeken met Zilver enz.

Men kan er bijvoegen.

Te bezigtigen op *heden* Dingsdag den 3 Oct. des namiddags van 2 tot 5 uur.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van zeven jaren, ingaande dadelijk en St. Petri en Mei 1855: Eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, SCHUUR c. a., staande en gelegen aan de Hornestreek onder Tjummarum, groot volgens Kadaster 28 bunder en ruim 24 roede, thans bij Ids Bierma in huur.

De Conditiën liggen ter lezing bij den Kastelein M. DANTUMA te St. Jacobi-Parochie, terwijl de briefjes franco moeten worden ingeleverd bij W. G. KONING aldaar, vóór of op den 10 October 1854.

Bij geslotene briefjes te huur,

VOOR DEN TIJD VAN ZES AANEENVOLGENDE JAREN;

Eene vruchtbare **ZATHE** en **LANDEN**, onder IJlst, groot 40 bunder 33 roede 80 el Greidland, door Gerlof Jacobs Sijperda bewoond, om met Petri en 12 Mei 1855 te worden aanvaard. De Voorwaarden liggen dagelijks ter inzage bij den Heer G. ARKEMA, te Sneek, aan wien de briefjes vóór of op den 10 October e. k. moeten worden ingeleverd.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor den tijd van 7 jaren,

ingaande St. Petri en 12 Mei 1855:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE en SCHUUR, geq. no. 73, HORNLEGER, HOVINGE, BOOMEN en PLANTAGIE c. a., staande en gelegen te Wommels, groot in het geheel 22 bunder 12 roede 10 el, alle Greidlanden, thans bij Hendrik Johannes Bonsma in huringe.

De Conditiën liggen ter lezing ten Kantore van den Heer L. R. KRINS, Rijks-Ontvanger te Wommels, bij wien de briefjes *franco* moeten worden ingeleverd vóór of op den 12 October 1854.

UIT DE HAND TE KOOP: Eene beste PRAAM, groot 7 ton. Te bevragen bij den Boekhandelaar W. COOL VAN BOKMA, te Sneek.

In den GOUDEN BRIL.

F. T. HUISINGA, hoek van de St. Jacobstraat te Leeuwarden, beveelt door deze aan geëerde Stad- en Landgenooten zijne uitmuntende *geslepene* en voor alle behoeften des gezigts geschikte **BRILLEN**.

Bij wien ook verders WEERGLAZEN, LEESGLAZEN enz. te bekomen zijn en ter herstelling kunnen gezonden worden.

WERKPLAATS VOOR STOOM- EN ANDERE WERKTUIGEN.

De Ondergeteekende maakt hierdoor bekend, dat hij zich te Sneek gevestigd heeft als CIVIEL INGENIEUR, en zich aanbeveelt tot het maken van PLANNEN en TEEKENINGEN voor alle soorten van Fabrijken; en dat hij tevens eene SMEDERIJ, DRAAIJERIJ en KOPERGIETERIJ heeft opgerigt, ten einde alles te maken wat tot Stoom- of andere Werktuigen behoort, en zich in de gunst van alle belanghebbenden aanbeveelt.

Sneek, September 1854.

A. PARMENTIER Az., *Civiel Ingenieur.*

De Ondergeteekende J. CARDINAAL, brengt door deze ter kennis zijner geëerde Begunstigers, zoowel in de Stad, Provincie, als elders, dat deszelfs **ZEEPZIEDERIJ** ***DE ZWAAN***, vroeger gedreven onder de **Firma J. Cardinaal**, van af heden onder de **Firma CARDINAAL & Co.** zal worden voortgezet; hebbende de Ondergeteekende zijnen Zoon D. CARDINAAL magtiging verleend tot de algeheele LIKWIDATIE, zoowel als tot de BETEEKENING der nieuwe Firma.

Adres: letter I, no. 265, Turftorenstraat.

Groningen, 19 September 1854.

J. CARDINAAL.

Bij J. VAN DER BAAN, Mr. Vleeschhouwer, op de Tuinen te Leeuwarden, zijn te bekomen: Beste **RUNDER-HAZEN**, tegen 70 Cents het Nederlandsche pond.

De Ondergeteekenden hunnen HOUTZAAGMOLEN ... tot KORENMOLEN, onder de firma van H. A. ... commanderen zich door dezen aan de belanghebbenden ... nen; belovende ten allen tijde eene prompte en eerlijke bediening.

IJlst, den 27 September 1854.

H. A. ...
G. RINGN...

UITNOODIGING.

L. W. H. . . . . . wordt door dezen uitgenoodigd om aan ... regtmatige eisch te voldoen die hem den 25 September ll. ... den Ondergeteekende zal zich gedrongen gevoelen datgene te ... L. W. H. . . . . . kennis draagt.

S. W. ...

De Apotheker J. C. H. VAN HARINXMA, op de Nieuwebuurt ... warden, debiteert steeds met succes:

de keurige STAALWIJN

van Dr. Henrij Francourt, à *f* 3 de halve flesch, die hoogstnuttig is ... en bijzondere zwakte; hartkloppingen, zenuwtoevallen, waterzucht, ... wormen, maden, leververharding, kwade spijsvertering, huid-, klier-... sche ziekte. — De hooge prijs van dit artikel ontstaat door de langdurige ... werking daaraan verbonden, waartoe volle *zes* maanden, onafgebroken ... worden. — De smaak is niet onaangenaam wegens de Spaansche Wijn ... het staal is opgelost.

Verder de reeds meer dan 30 jaren voordeelig bekende of van ouds ...

Gomma,

door de ondervinding gebleken te zijn een voortreffelijk middel in allerlei ... borst- en maagkwalen, als bloedspuwen, tering, hoest, enz.; terwijl de ... en verzachtende eigenschappen, tot nog toe, door geen ander voortbrengsel ... dien aard zijn overtroffen geworden. — De verkoop geschiedt in pakjes van ... *f* 1.60 en 80 Cents.

PEPERMUNTOLIE is een der beste Voorbehoedmiddelen tegen ... kende Ziekten; een paar droppels op Broodsuiker eenige malen daags ... nomen of bij gelegenheid dat men plaatsen moet bezoeken, die eenige besmettelijk... heid doen ontstaan, is voldoende om den gebruiker te vrijwaren voor den ... ligen invloed van infecte lucht.

Het zuivert de Lucht in de Vertrekken die men met eenige druppels besproeit ...

Men kan ook een zuiver en altijd frisch Pepermuntwater daarvan maken, ... ze met Water in de verhouding van 1 droppel tot een eetlepel, goed dooreen te schudden.

Het fleschje kost 40 Cents in onderstaande Dépôts:

Amsterdam, Verkoophuis; Assen, H. P. A. v. Gorcum; Dokkum, A. Sti... sma; Harlingen, P. L. Mirande Pz.; Hindelopen, David de Jong; Leeuwarden ... J. J. v. Haagen, A. v. Wamel; Meppel, J. M. Barth; Sneek, P. T. Potma; ... in de benoemde Dépôts in de andere steden.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY,

zijn een zeker werkend middel voor hoest, gevatte koude en aamborstigheid.

In den herfsttijd heerschen voornamelijk: hoest, koude en borstkwalen. De eigenschappen der Pillen van Holloway zijn dusdanig, dat wanneer men dezelve bijtijds gebruikt, de hevigheid dier ongesteldheden alsdan aanmerkelijk wordt verminderd, zoo dat de zieke weinig of geen ongemak daarvan heeft; doch indien hij nalatig daarin is, gebeurt het dikwijls dat de grond tot ongeneeslijke kwalen gelegd wordt. Diegenen dus welke daaraan onderhevig zijn, behoorden van deze uitmuntende Pillen vroegtijdig gebruik te maken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ „ 0.80, „ 1.85, „ 3, „ 7.05, „ 13.85, „ 20.50.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Mej. de Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; P. T. POTMA, te Sneek; S. G. SWART, te Gorredijk; S. VISSER, te Lemmer; S. S. OOSTERBAAN, te Bolsward; alsmede te Londen, Holloway's Etablissement, Strand 244.

GALOPPARTIJ.

Met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur van Haskerland, gedenken de Logementhouders H. VAN DER WAL, S. VAN DER ZEE en de Wed. A. CORNEL, te Joure, op Woensdag den 4 October 1854, te laten Vergaloppéren:

Een fraai BEWERKT STUK ZILVER. (Vrij te vereeren.)

Aangave bij VAN DER WAL, voormiddags ten 11 uren, Keuring 's middags ten 12 uren, en aanvang 's namiddags ten 2 uren.

HARDLOOPEN DOOR MANSPERSONEN,

te NIJEGA bij BALK.

Met vereischte toestemming gedenken de Kastelein D. D. VAN DER WAL en eenige Liefhebbers, op Donderdag den 5 October 1854 te laten Verhardloopen:

20 Nederl. GULDENS.

Er worden toegelaten die geen Prijs hebben gewonnen.

Aangifte 's morgens 10 uur.

Met vereischte permissie gedenken de Kastelein S. W. TALSMA, te Tirns, en eenige Liefhebbers, op Donderdag den 5 October e. k. laten Verhardloopen:

15 GULDENS TOT PRIJS en ***nader te bepalen PREMIE,***

door Manspersonen die niet meer dan één Prijs hebben gewonnen.

Aangifte 's namiddags 1 uur.

Men verlangt tegen November e. k., een bekwaam APOTHEKER-BEDIENDE, liefst geëxamineerd. Adres bij den Boekhandelaar P. M. FEENSTRA, te Bolsward.

Een TIMMERMANSKNECHT, ongehuwd en goed kunnende werken, kan van stonden aan vast werk bekomen bij J. FIJLSTRA, te Tirns. Brieven *franco.*

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan terstond of November eerstkomende geplaatst worden.

Hierop reflecterenden vervoegen zich in persoon of met *gefrankeerde* brieven bij H. H. VAN DER VEEN, Mr. Bakker, te Dockum.

BELANGRIJKE VERKOOPING VAN BOEKEN ENZ.

Op Maandag den 23 October en volgende dagen, zal door W. P. VAN STOCKUM, Boekverkooper te 's Gravenhage, verkocht worden:

Eene aanzienlijke verzameling meerendeels net gebonden BOEKEN, in verschillende talen en vakken van Wetenschap en Kunst. Voorts vele goede ATLASSEN en KAARTEN van de voornaamste streken en staten der wereld. — Eene aanzienlijke verzameling van PRENTWERKEN, PRACHTUITGAVEN, VOYAGES PITTORESQUE en LAND- en STEDEN BESCHRIJVENDE WERKEN met FRAAIJE PLATEN versierd; — GE-ETSTE, GEGRAVEERDE en LITHOGRAPHIEERDE PRENTEN en PORTRETTEN; eenige OOSTINDISCHE WAPENEN en andere voorwerpen, meerendeels nagelaten door wijlen Exc. de HoogWelGeb. Heeren J. W. BARON HUIJSSEN VAN KATTENDIJKE en A. W. L. BARON VAN NAGELL VAN AMPSEN, Ministers van Staat enz. Ten slotte een SUPPLEMENT van HISTOR. GENEALOGISCHE, HERALDISCHE en andere WERKEN, EIGENHANDIG GESCHREVEN of GETEEKENDE BRIEVEN, COMMISSIEN, HANDSCHRIFTEN, waaronder kelijk vele voorname ADELIJKE NEDERLANDSCHE GESLACHTEN, ... nagelaten door den WelEdelGeb. Heer L. A. VAN WELEVELD, ... *den Hoogen Raad van Adel.* Alles breeder omschreven bij CATALOGUS, op franco aanvrage verkrijgbaar is.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.